

המוזיאון למורשת היהדות הדוברת הונגרית
A MAGYAR NYELVTERÜLETRŐL SZÁRMAZÓ ZSIDÓSÁG EMLÉKMÚZEUMA
MEMORIAL MUSEUM OF HUNGARIAN SPEAKING JEWRY

קהילות הונגריה, טרנסילבניה, סלובקיה,
רוסיה הקרפטית, באצ'קה, באנאט ובורגנלנד

*בניין המוזיאון, ציור שמן
תרומתו של הצייר יהודה ארמוני, יוני 2015*

דף מידע מס' 45

תשרי תשע"ו - ספטמבר 2015

שעות פתיחה:

ימים א' - ה' 9:00 - 14:00, יום ו' 9:00 - 13:00
קבוצות מאורגנות וסיורים מודרכים בתיאום מראש.

בניין הסראייה (מול בית יגאל אלון), צפת
למכתבים: ת.ד. 1168, צפת 1311101
טלפון 04-6925881, פקס 04-6923880
דואר אלקטרוני: museum@hjm.org.il
אתר אינטרנט: www.hjm.org.il

ידידים יקרים,

בתחילת חודש יוני חנכנו בשעה טובה את חדר התצוגה החדש המוקדש לתצוגת "יד לבתי הכנסת החרבים בהונגריה".

חדר התצוגה, הנמצא בסמוך למבנה הראשי של המוזיאון, עבר עבודות שיקום בסיוע **עיריית צפת** והוא מעלה על נס את זכרם של בתי הכנסת ברחבי הונגריה.

כאן מוצג ארון הקודש המשוחזר מקהילת **טוקאי** במלוא הדרו, לצד מגוון שרידים מבתי כנסת מקהילות הונגריה. שמו של חדר התצוגה נגזר מהעובדה שמתוך למעלה מאלף בתי כנסת ובתי תפילה שהיוו את המוקד הרוחני והחברתי בקהילות הונגריה, עומדים כיום על תילם רק כמה עשרות בודדים, שמעטים מהם משמשים כיום בהתאם לייעודם המקורי. בטקס יום הרצל הקרוב תיחנך במקום תערוכה צנועה של תצלומי בנייני בתי כנסת ברחבי הונגריה וסביבתה שהוסבו במהלך השנים לשימושים ולייעודים אחרים.

במהלך טקס חנוכת המבנה הועבר לידי המוזיאון ספר תורה, תרומתן של משפחות **שביט, ברט ונאה**, שהתווסף באופן חגיגי אל התערוכה המתחדשת.

ספר התורה נמצא עם סיום מלחמת העולם השנייה כאוד מוצל מאש בפתחו של בית כנסת חרב בעיירה **יודנבורג** הסמוכה למחנה ההשמדה **מאוטהאוזן** שבאוסטריה. הספר נאסף על ידי **שמחה ברט** ז"ל ובני משפחתו, ניצולי שואה ממחוז **והלין** באוקראינה, במהלך נדודיהם ברחבי אירופה לארץ ישראל. הם נשאו את הספר על גבם והביאוהו לישראל, כאן הוכן מעיל מתאים עבורו.

ספר התורה נמסר למזיאון על ידי בני הדור השני של אליעזר שביט (שטרן) ז"ל, יליד אויפהרטו (Újfehértó) שבהונגריה ורעייתו פנינה (ברט), ושל חיים-זיסקינד ז"ל ושושנה ברט ומרים (ברט) ועקיבא נאה ז"ל. אנו מודים לגב' חיה שביט-קידר על היוזמה ועל תיאום התרומה בשם המשפחה המורחבת.

ביקורים ושיתופי פעולה

מפגש תרבויות מרתק קיבל ביטוי מוחשי בסדרת פעילויות שערכנו לאחרונה לקבוצות של תלמידי אולפן מבני המנשה הנקלטים בישראל. אחד הרגעים שלא יישכחו היה כאשר המבקרים פצחו בשירה נרגשת של שיר געגועים לירושלים למראה ארון הקודש המשוחזר מטוקאי. ניתן לצפות בתיעוד הביקור בסרטון באתר יוטיוב ברשת האינטרנט.

- משלחת מהונגריה הכוללת את נציג המדינה המשמש השנה כיו"ר התורן של **הארגון הבינלאומי לזיכרון השואה IHRA** ביקרה במוזיאון לצורך תיאום יוזמות משותפות לתוכניות חינוך בנושא שואת יהודי הונגריה.
- כמו-כן, משלחת של צוות **מהארכיון הלאומי בהונגריה** בראשות מנכ"לית הארכיון הגיעה לביקור היכרות וקידום תוכניות בנושאים משותפים לנו ולהם מעולמה ותולדותיה של יהדות הונגריה.

האסיפה הכללית

האסיפה הכללית של עמותת המוזיאון התקיימה ב-20.7.2015 בתל אביב. לצד העניינים הפורמליים, המשתתפים שמעו דיווח מפורט על העשייה המוזיאלית בשנה האחרונה, על פעולות ההדרכה והחינוך והיעדים להמשך. אנו מודים לאותם חברי עמותה המקפידים ליטול חלק פעיל בפגישות ובכנסים, תורמים מזמנם ומרעיונותיהם ושואפים לקידום המוזיאון.

אוצרות חדשים במוזיאון

בהשראת תצוגת "יד לבתי הכנסת החרבים" תרמה הגב' **מריאן קיין** למוזיאון אוסף מרשים מעבודות היד של בן משפחתה, **Berényi Imre (ברנ'י אימרה)** ז"ל, ניצול שואה יליד **Csapod (צ'אפוד)**, שהנציח את בני משפחתו שניספו באמצעות ספרי תורה מיניאטוריים עבורם הכין מעילים, אביזרי קישוט ומעמדים מיוחדים.

המתרגמת **מרים אלגזי** תרמה לאחרונה פריטים מרתקים השופכים אור מזווית לא מוכרת על פרק מרכזי בתולדות ההעפלה.

• מרים, אז נערה בת 13, היתה חברה ב-1947 ב"קבוצת ברזל" של תנועת **דרור הבונים**, מנוסעי אוניית המעפילים **אקסודוס**. לאחר השתלטות הבריטים על האוניה בסמוך לחופי ארץ ישראל, גורשו המעפילים בשלוש אוניות גירוש, ביניהן ה"**אמפייר ריוול**" (**Empire Rival**), שאיתה הגיעו מרים ובני קבוצתה לגרמניה, שם אולצו לשהות במחנה עד לעלייתם ארצה כשנה לאחר מכן.

בין החומרים המקוריים שקיבלנו: יומן מסע שרשמה מרים, עיתונים בכתב יד הכוללים שירים, איורים וסיפורים שנכתבו במהלך שהותם באוניה, וכן ציורים ועבודות רקמה פרי יצירתם של הנערות והנערים.

ועוד באותו נושא: בימים אלה קיבלנו סרט תיעודי מרתק ובו עדותו של **זאב ליכטר** ז"ל, אף הוא ממעפילי האקסודוס, שהפך ברבות השנים למנהל אמנותי מוכר בתחומי התיאטרון, הטלוויזיה והקולנוע הישראליים.

תודתנו **ליצחק לבנת**, ידיד יקר ותומך נאמן של מפעלנו, שמסר לנו למשמרת קבע את אוסף הגלויות ההיסטוריות שאסף במשך שנים: אלפי גלויות שמוצאן מאזור **קרפטורוס**, רובן מהמחצית הראשונה של המאה ה-20, ממויינות לפי יישובים ומציגות מראות ייחודיים מהעבר של חבל ארץ זה. בין הגלויות ניתן למצוא תיעוד ויזואלי של חנויות ובתי מסחר שהיו בבעלות יהודית, מוסדות ובתי כנסת של הקהילות.

לתשומת ליבכם: תוכלו להתרשם ממרבית הפריטים החדשים שהתקבלו לאחרונה במו עיניכם במסגרת התערוכה המיוחדת שתתקיים **בכנס יום הרצל**.

תודתנו מקרב לב לכל ידידי המוזיאון
המעשירים את האוסף ומקדמים את פעילות
המוזיאון בתרומותיהם

שמירת קשר בעידן הדיגיטלי

אם אתם מחזיקים בידכם דף מידע שקיבלתם בדואר, ויש לכם דואר אלקטרוני, אנא עדכנו אותנו בכתובת המייל שלכם. כך תוכלו לקבל יותר עדכונים ומידע על אירועים באמצעות רשימת התפוצה ונוכל לחסוך במשאבים ולתרום את חלקנו הצנוע לשמירה על איכות הסביבה.

חידוש חברות בחוג ידידי המוזיאון:

מקווים לתרומתכם!

המשימות הרבות שלקחנו על עצמנו השנה, הן בשל אירועי שנת השבעים והן בשל הפעילויות המוגברות במוזיאון עצמו, מעמידות אותנו בפני אתגרים כספיים מורכבים. לשמחתנו, מוסדות, ארגונים וידידי המוזיאון בארץ ובחו"ל נענו לקריאתנו להרים תרומה ובכך לתמוך ולהבטיח את המשך קיומו של מפעלנו. אך אין די בכך, ואנו פונים אליכם שוב בבקשה לתרום ביד נדיבה ולקחת חלק במשימה המתמשכת והחשובה - קיום המוזיאון ופיתוחו.

בפתחה של שנה חדשה נאחל לכם, לכולנו, שנה שקטה ורגועה, שנה של עשייה ויצירה, של בריאות ושמחה...

לשנה טובה תכתבו ותחתמו:

גלוית שנה טובה על פי פסיפס יצירת האמן

Hegyí György (הג'י ג'ורג') ז"ל

כנס "יום הרצל"

כנס יום הרצל המסורתי ייערך השנה ביום שלישי 6.10.2015 כ"ג בתשרי תשע"ו במתחם המוזיאון בצפת ובבית יגאל אלון הסמוך אליו, בסימן 70 שנה לתום מלחמת העולם השנייה.
פרטים בהזמנה המצורפת.
נשמח לראותכם!

תודתנו מקרב לב שלוחה אל:

מתנדבינו היקרים והמסורים
חברי ההנהלה והעמותה
ידידי המוזיאון בארץ ובחו"ל
הנהלת העמותה בהונגריה
חוג ידידי המוזיאון בארצות הברית
חוג ידידי המוזיאון באוסטרליה
ולגופים התומכים בפעילותנו:

המשרד
לשוויין חברתי

